

OECD *Multilingual Summaries*

Climate Change Mitigation

Policies and Progress

Summary in Slovak



Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/9789264238787-en

Zmierňovanie zmeny klímy

Politiky a pokrok

Zhrnutie v slovenčine

Boj proti zmene klímy je zložitý politický problém, ktorý si vyžaduje veľkú mieru dôvery a spolupráce medzi štátmi. Celosvetové emisie skleníkových plynov sa do roku 2050 musia znížiť o 40 – 70 % pod úroveň emisií v roku 2010 a do roku 2100 musia byť v blízkosti nuly alebo záporné, aby sa zvýšenie globálnej priemernej teploty udržalo pod 2 °C. Ak budú súčasné trendy pokračovať, je veľmi pravdepodobné, že dôjde k výrazne vyššiemu zvýšeniu teploty, čím sa zvyšuje riziko závažných a nezvratných účinkov na ekosystémy, závažných narušení poľnohospodárskych systémov a účinkov na ľudské zdravie v tomto a nasledujúcom storočí.

V tejto správe sa predstavujú trendy a pokrok týkajúce sa politik zmiernovania dôsledkov zmeny klímy v 34 členských štátoch OECD, v Európskej únii a 10 partnerských ekonomikách (Brazília, Čína ľudová republika, Kolumbia, Kostarika, Indonézia, India, Lotyšsko, Litva, Ruská federácia a Južná Afrika). Je zameraná na zvýšenie transparentnosti a zlepšenie porozumenia cieľom zmiernovania dôsledkov zmeny klímy a miere, do akej sa nástroje na stanovovanie cien emisií oxidu uhličitého a ďalšie politiky na riešenie problému emisií skleníkových plynov realizovali v rozličných hospodárskych odvetviach.

Určili sa v nej tieto hlavné vývojové trendy súvisiace s politikami zmiernovania dôsledkov zmeny klímy:

- **Súhrnné emisie skleníkových plynov zo skúmaných krajín sa od 90. rokov 20. storočia zvyšovali, hoci emisie skleníkových plynov na jednotku hrubého domáceho produktu (HDP) sa skoro vo všetkých prípadoch znížili.** V niekoľkých prípadoch sa za posledné roky emisie znížili z dôvodu finančnej krízy, odvtedy sa však znovu vrátili na pôvodnú úroveň z dôvodu zvýšenej hospodárskej činnosti alebo zmien politiky v oblasti jadrovej energetiky po jadrovej havárii vo Fukušime. Hoci niektoré krajiny znížili svoje emisie, všetky štáty musia mať vyššie ambície v súlade so zásadami Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) na predchádzanie nebezpečnej zmene klímy spôsobenej ľudskou činnosťou.
- **Hoci sa zvyšuje používanie zdrojov energie s nízkymi emisiami CO₂, väčšina krajín sa pri dodávaní energie pre svoje ekonomiky stále spolieha na fosílna palivá a naďalej podporuje výrobu a spotrebu fosílnych palív.** Konkrétne uhlie, ktoré je najnáročnejším palivom, pokiaľ ide o uhlík, sa v skúmaných krajinách v roku 2012 stále používalo na výrobu 45 % elektrickej energie. Hoci niekoľko krajín dosiahlo pokrok pri reforme dotácií na spotrebu fosílnych palív, veľa krajín ďalej podporuje výrobu a spotrebu fosílnych palív.
- **Dane za energiu sa postupne preorientávajú tak, aby sa v nich odrážal obsah CO₂ v palivách, a vyšší počet jurisdikcií využíva uhlíkové dane, aby jasne stanovili cenu za emisie CO₂.** Podiel celkových emisií, na ktoré sa vzťahujú dane za energiu a uhlíkové dane, však ostáva nízky a sadzby daní do súčasnosti neboli dostatočné, aby urýchlili technologickú zmenu a podstatne zmenili správanie spotrebiteľov. Uhlíkové dane sa v 15 skúmaných krajinách zavádzajú alebo plánujú na vnútroštátnej alebo nižšej úrovni.
- **Vyšší počet jurisdikcií na medzinárodnej, celoštátnej a nižšej úrovni vykonávajú systém obchodovania s emisiami, ceny kvót sú však nízke.** Systémy obchodovania s emisiami boli

zavedené v Európskej únii a na vnútroštátnej úrovni v Kórei, na Novom Zélande a vo Švajčiarsku. Čína spustila zavádzací systém obchodovania s emisiami v siedmich mestách a provinciách a plánuje spustiť systém v rámci celého hospodárstva. Systémy obchodovania s emisiami na nižšej ako celoštátnej úrovni boli zavedené aj v Kalifornii a v deviatich severovýchodných štátoch USA, v Quebecu v Kanade a v prefektúrach Tokio a Saitama v Japonsku.

- **Niekoľko skúmaných krajín nedávno zmenilo svoje politiky na podporu energie z obnoviteľných zdrojov, pričom znížili využívanie výkupných taríf a zvýšili využívanie výkupných prémie a súťažných ponukových konaní.** Rozšírené je aj používanie emisných noriem pre elektrárne, noriem spotreby paliva pre vozidlá a noriem energetickej efektívnosti pre budovy. Stimulmi týchto politík môžu byť ďalšie ciele, napríklad zvýšenie energetickej bezpečnosti, kvality ovzdušia a ľudského zdravia.
- **Verejné výdavky na výskum, vývoj a demonštračné činnosti v oblasti energetiky ako podiel z HDP ostávajú nízke, hoci sa zvyšuje podiel výdavkov na výskum, vývoj a demonštračné činnosti v oblasti energetiky vyčlenených na nízkouhlíkové energetické technológie, ako je uskladňovanie energie, inteligentné systavy, moderné palivá a vozidlá a zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého.** V roku 2012 minulo 22 členských štátov OECD spoločne približne 13 miliárd USD na verejný výskum, vývoj a demonštračné činnosti v oblasti energetiky, najmä na obnoviteľné zdroje energie, energetickú efektívnosť a jadrovú energiu. Zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého v niektorých krajinách predstavuje vyše polovicu verejných výdavkov na výskum, vývoj a demonštračné činnosti v oblasti fosílnych palív. Dôležitým zdrojom prostriedkov na výdavky na výskum, vývoj a demonštračné činnosti v oblasti energetiky je aj súkromný sektor.
- **Hoci väčšina skúmaných krajín doteraz prijala obmedzené opatrenia na zníženie poľnohospodárskych emisií, niektoré krajiny dosiahli významný pokrok v znižovaní odlesňovania a pri riešení problému emisií skleníkových plynov z ďalších odvetví mimo sektora energetiky.** Poľnohospodárstvo, odlesňovanie, priemyselné procesy a odpady sú v niektorých krajinách významnými zdrojmi emisií skleníkových plynov. Intenzita emisií v sektore poľnohospodárstva sa od roku 1990 v mnohých krajinách znížila. Realizácia politík na zmiernenie dôsledkov zmeny klímy v tomto sektore sa však ukázala náročná, čiastočne pre obmedzenú dostupnosť lacných poľnohospodárskych technológií na zmiernenie dôsledkov zmeny klímy v mnohých regiónoch. Významný pokrok sa dosiahol v oblasti znižovania rýchlosti odlesňovania v niektorých krajinách (napr. v Brazílii), hoci začínali s vysokým východiskovým bodom. Na zníženie emisií skleníkových plynov v priemyselnom sektore a v sektore odpadu sa používajú kombinácie hospodárskych nástrojov, predpisov a informačných programov.

Takmer všetky skúmané krajiny prijali ciele v oblasti zmierňovania dôsledkov zmeny klímy na rok 2020 v kontexte Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy alebo Kjótskeho protokolu, pričom povaha a ambície týchto cieľov odrážajú okolnosti daného štátu. Veľa krajín tiež oznámilo plánované vnútroštátne stanovené príspevky na obdobie po roku 2020. Spojené kráľovstvo na vnútroštátnej úrovni ustanovilo právne záväzný, dlhodobý cieľ zmierňovania dôsledkov zmeny klímy spoločne s krátkodobými uhlíkovými rozpočtami a podobné prístupy boli vytvorené alebo sa o nich uvažuje v Dánsku, Fínsku, Francúzsku a Nórsku. Veľa krajín tiež stanovilo vnútroštátne ciele pre príslušné ukazovatele, ako sú emisie skleníkových plynov, energia z obnoviteľných zdrojov, energetická efektívnosť a lesná pokrývka.

Aj keby boli doteraz oznámené plánované vnútroštátne stanovené príspevky a vnútroštátne ciele v plnej miere dosiahnuté, zvyšný svetový uhlíkový rozpočet (ktorý je v súlade so svetom, ktorý sa oteplí o menej ako 2 °C) sa vyčerpá okolo roku 2040, pokiaľ sa neprijmú tvrdšie opatrenia. Hoci väčšina skúmaných krajín dosahuje určitý pokrok smerom k splneniu ich cieľov v oblasti zmierňovania dôsledkov zmeny klímy, veľa z nich sa nachádza na dráhe, ktorá pri nedostatku významného zrýchlenia znižovania ročných emisií povedie pravdepodobne k neúspechu.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights



Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2015), *Climate Change Mitigation: Policies and Progress*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264238787-en